

IL-ĠURDIENA U L-LIFĠĦA

Ġurdiena harget fil-ghaxija ddur dawra għar-rwieh wara nżul ix-xemx. Kif kienet miexja għal xogħolha qalb il-haxix, toħroġ lifgħa minn toqba taħt l-art ma' ġenbha.

"Saħħa għalik" qaltilha l-lifgħa; "Saħtejn" wiegħbet il-ġurdiena; u erħilhom jithaddu fuq il-hwejjeg ta' djarhom. Kelma ġġib l-oħra, bdew jitmiegħru u jitlewmu. "Oqgħod ja halliela", qalet il-lifgħa lill-ġurdiena, "Int tidhol fi djar in-nies, tiekol hwejjigħom, wiċċ bla mistħija!"

"Int tgħajjar lili?" wiegħbet il-ġurdiena: "Jekk jien halliela, int qattiela: tigdem in-nies u b'semmek toqtolhom. Jien nieħu hwejjeg in-nies, int teħdilhom ħajjithom, qalb bla ruh!"

"Mhux minnu" reġgħet il-lifgħa; "M'jiniex jien li noqtol in-nies, imma huma joqtlu lilhom infushom." "K'int trid, ingarrablek iss'issa!"

"Naqdek fil-kelma", wiegħbet il-ġurdiena; "kif sejra ġgarrabli?"

"Nagħmlu hekk", ftieħmet il-lifgħa: "Intix tara hemm fuq dak ir-raġel ġej 'ilhawn? Issa jgħaddi minn hdejna: kif jasal, jien nigdmu f'riġlu u nistahba u int oħroġ dur dawra ma' dwaru, halli jarak u jaħseb li gdimtu int. Jekk ma jmutx, tara li m'jiniex jien li noqtol in-nies, mita nigdimhom. Inbagħad nistennew raġel ieħor: int igdmu f'riġlu u stahba, u jien noħroġ indur ma' dwaru biex jaħseb li gdimtu jien; jekk imut bil-gidma, ma tkunx qtiltu int, għax, bħal ma taf, m'għandekx semm; mela huwa jkun qatel lill-n-nifsu."

Għogobha l-ħjiel lill-ġurdiena, u stahbew it-tnejn taħt troffa ħaxix ma' għerq it-trejqa.

Wasal ir-raġel; il-lifgħa żegġet minn qalb il-ħaxix, ħabtet għal għarqubu; gidmitu u reġgħet inħbiet fil-ħaxix. Qabżet il-ġurdiena fid-daqqa, għaddiet minn fuq riġlu, u daret dawra ma' dwaru.

Ir-raġel kif ħass il-wegħha, ħares biex jara x'kien qarsu: jara l-ġurdiena, jisbel għaliha: "Jahraq ġensek, ja ġurdien! riġli ġejt gdimt?" Ma dan kollu, baqa' sejjer triqtu bla ma waqaf.

Wara ftit għadda raġel ieħor. X'hin wasal fejn kienu mistoħbijin, il-lifgħa qalet lill-ġurdiena: "Isa, aħbat għal riġlu!" Qabżet il-ġurdiena, gidmitu f'għarqubu u stahbiet

Harget il-lifgħa u qabdet tigris u thaxwex fost il-ħaxix ma' ġenbu.

Kif lemaħha r-raġel, inqata', beda jgħajjat u jwerżaq: "Lifgħa gidmitni! Lifgħa tatni s-semm! Sejjer immut!" U telaq għal erbgha, ġirja waħda għal għand it-tabib.

Malli dan, qalet il-lifgħa lill-ġurdiena: "M'n għada l-quddiem niġu hawn kull fil-ghodu min ma jmutx minn dawn iż-żewġt irġiel li qrasna, jargħa jgħaddi minn hawn darb'oħra; min imut nisimgħu xi ħaġa fuqu min-nies li jkunu għaddejjin". Sellmu l-xulxin u kull waħda reġgħet lejn darha.

* * *

Dak li kienet gidmitu l-lifgħa u ħaseb li kienet il-ġurdiena, malli wasal id-dar, kif ħass li l-ġerħa għadha taħraq sieħ 'il mara, u qallha: "Taf xi ġrali? Fit-triq jien u ġej ħareġ għaliya ġurdien u gidimni! jahraq ġensu! u l-ġerħa għadha taħraqni."

"Aħsilha b'nitfa mishun," qaltu martu; "Jista' jkun li dahlitlek fiha xi ftit għabra".

Hasilha r-raġel u rabatha b'ċarruta nadifa, u mar jorqod. Sal-għada, iċ-ċarruta kienet inħallet weħedha, u l-uġiġħ reħa għal kollox. Hu qam fil-ghodu u mar għax-xogħol bħal dari u la ftakar iżjed fil-ġerħa u anqas fil-ġurdien.

Imma l-ieħor — dak li kienet gidmitu l-ġurdiena — kif wasal għand it-tabib, xtehet fuq maqgħad iwahwah u joghrok il-ġerħa. Ratu l-qaddejja u taha ferħ ta' ġenn; għajtet it-tabib li niżel minn fuq bħal berqa; qabad jiflilu l-ġerħa li bil-għerik kienet saret ħamra nar. "Kif saritlek, dil-ġerħa, sieħeb?" saqsieħ! "Qarsitni lifgħa u semmitni", wiegħbet l-ieħor. It-tabib f'daqqa t'għajjn ġieb ix-xfafar, in-nar u kemm-il kus duwa. Qasamlu l-ġerħa, ħaraqha, u sawwablu fiha d-duwa; ħažżimlu riġlu u baġtu lejn daru fuq l-idejn, għax wara dak il-qtigħ kollu le ma seta' jimxi. Id-dar, qegħduh fil-friex; kif daħal il-lejl qabdu d-deni; qabad iħewden. Fil-ghodu, qabel is-sebħ, mar id-dinja l-oħra.

* * *

Ma tluġħ ix-xemx, il-lifgħa u l-ġurdiena sabu ruħhom fejn kien għenelli. Issellmu u qagħdu jistennew bla kliem — għax beżgħu li jergħu jiftluha. Wara xi nofs siegħa, in-nies bdiet għaddejja. Fid-daqqa u l-hin qabżet il-lifgħa: "Arah ġej dak li gdimtu jien! M'għedtlek li ma jmutx? arah, anqas biss jofrok!"

"S'issa rbaħt int!" wiegħbet il-ġurdiena, u siktet.

I f s j T A L L A B A N I N "

fl-kittieb tag na G.B. li qieg ed Gerusalem, fil-immr
skiitt ta' din il- rafa g arbija l i g o bu jibag tilnaghal-
UALTF, amm x i kliem u x i g idud kifinhuma fil-gMi
bla ma qag ad jara lidawn, meta da lu filsienna, "Msi
d-dazju" biex saru maltin. Insemmu tnejn.

(1) Lifgha (bl-artikolu il-lifqha), ni ilha ifg a (bl-uS
kolu l-ifg a) u ta t, g amel d i nit-tag rifa g ira:

"A na l-Maltin ng idu u niktbu a in lif a% g ax inwaWlnHJ
it-la rif ma' l-isem, waqt lim'g andux ikun iiekk: g andna mth mf
ii nifctbu if a u mhux lifg a; abra u mhux labra; inau mhux dra

Il-kliem malti lifg a, labra, ilma tassew li ftojjinin*
g arbi ifgha, abra, ma, imma 1-Malti dejjem i oss om bfl
guddiemhom li saret a a wa da mag hom J-
kliem bil-g arbi g amlithom kliem bil-malti.
u-kelma taljana attta bil-malti saret lasta u bl-ar
d-lasta. D i ntissejjah prothesis. fil inatt

Bihnaqlub: l-dle tal-kelma taljana UtUra,
waqg et u 1-kelma maltija hi itfra, bla artikow.
M-aitikoju. D i ntissejja aphceresis. i^eli

; Afta% fiWaq U nag irfu minn fejn tkun *W»
Sflandna niktbuha kifqag det biex saret maW> *

(2) G.B. kiteb mitf majmut u a na eewwejn ^
Jwute, g ax in-negattiv, tal-malti, iktarx hu ^
^ ux g al kollox b all-g arbi l i dan
quddiem il-verb

Bla bidu,
bla tmiem,
fik mog ni
bis-sliem,
fl-img oddi,
fli ej,
m i n b a l e k ,
Mulej ?
Tal- lejjaq
is-Sid,
fik jibda
kull id :
fseteg tek
din 1-art
bi mielha
sawwart,
u tag ha
(il- dan
lil bniedem
sultan
mort tqieg ed,
n 1- ieh,
tag iben
tatih.
Hu reg xek
u miel
fuq olnia
ta' miel
qarrieqi :
i d'Int
lil ati
we int

u, twajjeb,
mill- did
med dejtlu
dik l-icl
li kienet
mix-xejn
alqitu :
darbtejn
bekk lnti
fissirt
ta' m abstek
il-wirt.
Oh Fidwa!
Oh Seb
ta' hena
ta' reb !
Fik tjeba,
fik ieh,
fik nisel
sabi .
Mhux minnek
ikun
jekk bniedem
mi nun
jintilef
U jdub
fir-rwiefen
lad-dnub,
g ax lnti,
Mulej,
tal-midneb
Feddej:

salibek
addant
u 'l-G adu *
ra ant;
ta' qalbek
g al bieb
fta t bera
il-bieb
u fdemmek
mg ammdin
i ed'du
1- atjin.
Tal- lejjaq
is-Sid,
fawwara
ta' id,
ma tinsa
lil add,
bik mog ni
kull add. .
Jekk sa a,
jekk mard,
jekk g omma,
jekk bard ;
fll- idma
fls-ser ,
fln-niket,
fl-fer
kull sieg a,
kull in.
int AHa
anin. (U
Dun K8^{rn}.

K , » • tlet silabi, bir-n.»a ^ idftol fk"
U) G o ilt dawn il-versi qosra t» tag ni J^JA-a da k^{ul1}
g adhom ma dehrux, hiex nun ' U* ^
U« poe ija, u l r-rimi m JOIK » ^ b „ Ui
***** iU4bi, k^mm-il-darba jkuu W*